

Strategies for Creative Tourism Development in Ban Ngio Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province

Kanmanee Waiyakrud

General education subjects Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province, Thailand

E-mail: kanmanee@vru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-9838-6433>

Received 03/03/2024

Revised 08/03/2024

Accepted 15/03/2024

Abstract

Background and Aims: Ban Ngio Community, Sam Khok District, Pathum Thani Province It is an area with potential for creative tourism as this area has a historical story. It has its own unique culture, traditions, and wisdom. There is just a lack of promotion and development. Therefore, the research team and the community studied strategies for developing creative tourism with the objective of this research 1) to analyze the tourism potential of Ban Ngio Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province 2) to create a strategy for developing creative tourism of Ban Ngio Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province.

Methodology: It is qualitative research. Important information providers include: 1 village headman, 2 assistant village headmen, 1 representative of the local government organization committee, 7 people, and 4 entrepreneurs, totaling 15 people through the focus group process and workshop

Results: The strengths of the community include 1) the community has local scholars in the field of history, 2) local wisdom such as making crispy noodles, making Khao Chae Krayasart, Sabai Mon, and multi-purpose liquid, 3) the community has good traditions. For example, Songkran has a parade of swan tails and centipede flags. During Buddhist Lent, pray in the Raman style and pray in the middle of the house. 4) The community has important historical sites and tourist attractions, including 7 in one sub-district. 5) The community has love and unity. 6) Wisdom is preserved and included in the curriculum for teaching Sabai Mon. Weaknesses of the community include: 1) Lack of knowledge and understanding of community tourism management. 2) Number of community interpreters. There are few 3) Some cultures have disappeared, such as making centipede flag swan tails. Making Sam Khok jars 4) There is no establishment of a learning center within the community. 5) No group formation that has been certified by the government. 6) Some

tourist attractions lack cleanliness. 7) There is no plan for tourism development. 8) The community has no budget from outside sources. 9) There are no accommodations for tourists. Opportunities include 1) convenient land transportation 2) local government agencies give importance to it 3) educational institutions give importance to promoting and developing Obstacles include: 1) lack of budget support from the government sector. 2) Lack of adequate tourism publicity from the government. 3) The government sector does not attach importance to the continuous identity of the community. 4) There is garbage along the river that was not created by people in the community. 5) There is no promotion or tourism activity. 6) There are no network partners. However, the strategy for development was; it is Proactive strategies, 4 strategies, Corrective strategies, 8 strategies, Preventive strategies, 1 strategy, Reactive strategies, and 1 strategy.

Conclusion: The results indicate that the town has a rich local legacy, as evidenced by its historical sites, customs, and scholars from the area, but it also faces difficulties like diminishing cultural traditions and a lack of expertise in tourism management. For sustainable development and the maintenance of its distinct identity, a complete strategy that combines preventative, corrective, proactive, and reactive tactics is essential.

Keywords: Strategies; Creative Tourism; Ban Ngio Subdistrict

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กานต์มณี ไวยครุฑ

งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ชุมชนบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยพื้นที่แห่งนี้มีเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เพียงแต่ขาดการส่งเสริมและพัฒนา ดังนั้นคณะผู้วิจัยและชุมชนจึงทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 1 ท่าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน 2 ท่าน ตัวแทนคณะกรรมการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 ท่าน ประชาชนจำนวน 7 ท่าน และผู้ประกอบการจำนวน 4 ท่าน รวม 15 ท่าน โดยกระบวนการการสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัย: จุดแข็งของชุมชนประกอบด้วย 1) ชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านในด้านประวัติศาสตร์ 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการทำหมี่กรอบการทำข้าวแช่กระยาสารท สไบมอญ และน้ำยาอเนกประสงค์ 3) ชุมชนมีประเพณีอันดีงาม เช่นสงกรานต์มีแห่ทางหงส์ธงตะขาบ เข้าพรรษาสวดมนต์แบบรามัญสวดมนต์กลางบ้าน 4) ชุมชนมีโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวรวมถึง 7 แห่งในตำบลเดียว 5) ชุมชนมีความรักความสามัคคี 6) มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน การทำสไบมอญ จุดอ่อนของชุมชนประกอบด้วย 1) ขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) จำนวนนักท่องเที่ยวของชุมชนมีน้อย 3) วัฒนธรรมบางอย่างหายไป เช่น การทำทางหงส์ธงตะขาบ การปั้นโอ่งสามโคก 4) ไม่มีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน 5) ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ 6) แหล่งท่องเที่ยวบางจุดขาดความสะอาด 7) ไม่มีแผนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 8) ชุมชนไม่มีงบประมาณจากแหล่งภายนอก 9) แหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มี โอกาสประกอบด้วย 1) การคมนาคมทางบกสะดวกสบาย 2) หน่วยงานราชการในท้องถิ่นให้ความสำคัญ 3) สถาบันทางการศึกษาให้ความสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนา อุปสรรคประกอบด้วย 1) ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 2) ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ดีพอจากภาครัฐ 3) ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญเชิงอัตลักษณ์แบบต่อเนื่องกับชุมชน 4) มีขยะตามแม่น้ำที่ไม่ได้เกิดจากคนในชุมชน 5) ไม่มีการโปรโมท

หรือมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว 6) ไม่มีภาคีเครือข่าย โดยจัดทำกลยุทธ์ได้คือ กลยุทธ์เชิงรุก จำนวน 4 กลยุทธ์ กลยุทธ์เชิงแก้ไข จำนวน 8 กลยุทธ์ กลยุทธ์เชิงป้องกัน 1 กลยุทธ์ กลยุทธ์เชิงรับ 1 กลยุทธ์

สรุปผล: ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเมืองนี้มีมรดกท้องถิ่นอันยาวนาน โดยเห็นได้จากสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และนักวิชาการจากพื้นที่ แต่ยังเผชิญกับความยากลำบาก เช่น ประเพณีทางวัฒนธรรมที่ลดน้อยลง และการขาดความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว สำหรับการพัฒนายั่งยืนและการรักษาเอกลักษณ์อันโดดเด่น กลยุทธ์ที่สมบูรณ์ซึ่งผสมผสานกลยุทธ์เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข เชิงรุก และเชิงโต้ตอบถือเป็นสิ่งสำคัญ

คำสำคัญ : กลยุทธ์; ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; ตำบลบ้านจั่ว

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยว มากมาย อาทิ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยในปี พ.ศ. 2560 World Economic Forum : WEF ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 32 จาก 137 ประเทศ สูงขึ้นจากอันดับของปีที่ผ่านมา โดยประเทศไทย มีคะแนนภาวะเศรษฐกิจ มหภาคและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก ปี พ.ศ. 2559 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบทางตรงต่อเศรษฐกิจ ของประเทศไทย คิดเป็นมูลค่า 1.29 ล้านล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) อีกทั้งมีการเติบโตโดยเฉลี่ย ร้อยละ 6.7 ต่อปี ต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2570 ซึ่งคาดว่า ในปี พ.ศ. 2570 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะมีมูลค่า ประมาณ 2.71 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 14.30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (กรมการท่องเที่ยว. 2561)

จากข้อมูลและการคาดการณ์จะมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย หลายๆ ภาคส่วนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ดังตัวอย่างผลการวิจัยของสมจินต์ ชาญกระปิ และนรินทร์ สังข์รักษา (2560) พบว่า สภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ จังหวัดสุพรรณบุรีมีศักยภาพที่ดี และมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นั้นมี ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในเชิง เศรษฐกิจจากฐานอัตลักษณ์สู่การเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยมีเป้าประสงค์ได้แก่ 1) การเพิ่มขึ้นของรายได้ มวลรวมจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี 2)การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำ ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีและ 3)เพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมกลยุทธ์การตลาดในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้น การตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ได้แก่ 1) กระตุ้นตลาดให้ได้ตามเป้าหมายโดยมุ่งเน้นตลาดคุณภาพ 2) สร้าง ความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงการท่องเที่ยว ภายในคลัสเตอร์ เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนัก ผ่านการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเส้นทางการ

ท่องเที่ยวได้แก่ 1) เพิ่มระยะเวลาพำนักรจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพิ่มเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี 3) เพิ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา การท่องเที่ยวได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว นอกจากนั้นแล้วผลการศึกษาของ สุพัฒน์ แก้วจันทร์ (2565) พบว่า กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืนการสร้างสรรคกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ ให้ตรงตามความสนใจ และความถนัดของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมากที่สุด รวมไปถึงการตั้งราคาที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างสูงจากนักท่องเที่ยว และคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบบรรยากาศให้เหมาะกับสถานที่ที่มีผลโดยตรงต่ออารมณ์ความคิด จินตนาการ และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ บรรยากาศเกิดจากองค์ประกอบร่วมกันของ อุณหภูมิ สีกลิ่น เสียง หรือเสียงเพลงการใช้งานในสถานที่แต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการออกแบบเพื่อรองรับประโยชน์ใช้สอยและอนุลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อความยั่งยืนของชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย (2554) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืนต้องบูรณาการกลยุทธ์จากศาสตร์หลากหลายแขนง ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดดัชนีระดับการพัฒนาและขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว การกำหนดมาตรฐาน สิ่งก่อสร้าง การพัฒนาคนท้องถิ่น และการตลาด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นความได้เปรียบด้วยการสร้างมูลค่า ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแห่งความเป็นไทยวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเป็นต้นทุนด้านการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเรามีอยู่แล้วและไม่ว่าจะใช้มากสักเท่าไรก็ไม่ทำให้ต้นทุนเหล่านี้หมดไป แต่กลับยังเป็นผลดีที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไว้ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมีจุดมุ่งหมายไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นเครื่องมือให้ชุมชนได้มีโอกาสในการใช้สิทธิ์ความเป็นเจ้าของพื้นที่เพื่อกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยมีภาครัฐและนักวิชาการเข้ามาหนุนเสริม

ชุมชนบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ถือได้ว่าเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้มีเรื่องราวเชิงประวัติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย วัดนางหยาด วัดป่าจั่ว วัดสองพี่น้อง วัดสวนมะม่วง วัดอัมพุการามและวัดไผ่ล้อม และมีสถาปัตยกรรมหอชมเมืองปทุมธานีอีก 1 แห่ง รวม 7 แห่ง นอกจากนั้นแล้วตำบลบ้านจั่ว ยังมีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามระหว่างชาวไทยและชาวมอญ เช่น ประเพณีสงกรานต์ การกินข้าวแช่ แห่งทางหงส์ธงตะขาบ การสวดมนต์แบบรามัญและการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากสไบมอญ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าชุมชนมีต้นทุนทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับหนึ่ง เพียงแต่ขาดการส่งเสริมและ

พัฒนา ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงร่วมกับชุมชนในการที่จะฟื้นฟูประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา ของชุมชนบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนและสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยข้อค้นพบจะเป็นประโยชน์ต่อ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ผู้ประกอบการ และก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรมภูมิปัญญา และด้านสิ่งแวดล้อมในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของ สถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของ สถานที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรม ที่เน้นรายได้ของชุมชนแต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเท่านั้น (กลุ่มวิชาการและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. 2560)

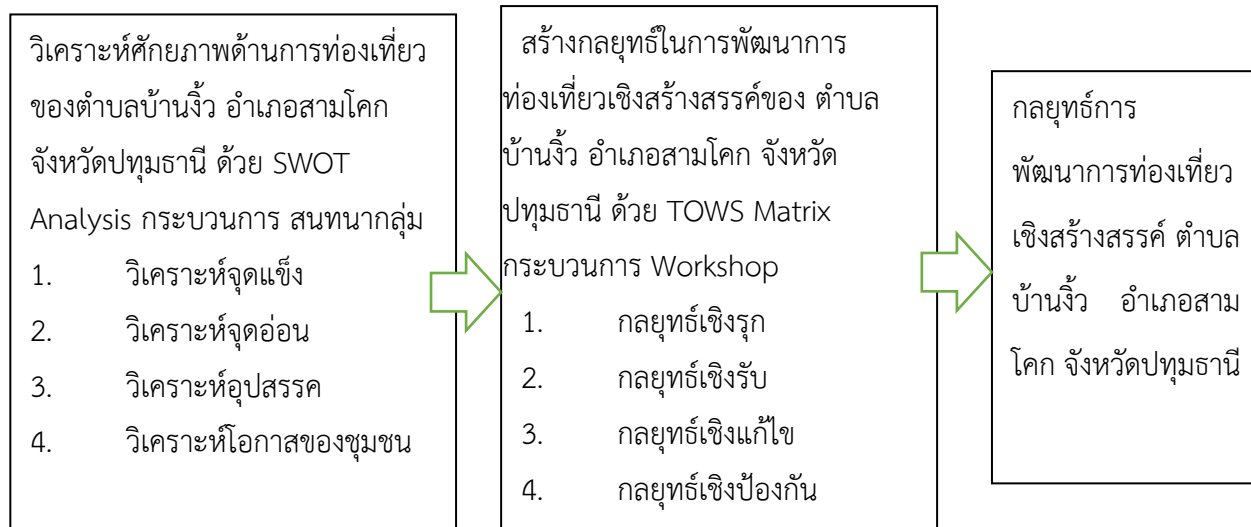
Ankomah & Larson, (2000) ได้กล่าวถึงความหมาย ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า มี 5 ลักษณะที่สำคัญไว้ว่า

1. การสร้างสรรค์ จะมีศักยภาพและสามารถเพิ่มมูลค่าได้ง่าย แต่มักจะ ไม่ค่อยเกิดขึ้นจะต้องผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรม และผลิตภัณฑ์ประเพณี ทางวัฒนธรรมนั้นด้วย
2. การสร้างสรรค์ จะต้องมีการนำนวัตกรรมหรือการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้
3. เนื่องจากการสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการ ดังนั้น ทรัพยากรที่เกิดจาก การสร้างสรรค์จะต้องมีความคงอยู่อย่างยั่งยืน
4. การสร้างสรรค์ สามารถเคลื่อนไปอย่างเป็นพลวัตหรือไม่หยุดนิ่ง มากกว่าที่จะเป็นเพียงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น
5. การสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่จะเกี่ยวพันกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับคุณค่าอีกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เรียกได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณค่า การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้หรือการท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นหากชุมชนมีกล

ยุทธในการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ ชุมชนก็จะมีโอกาสในการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนและเกิดความยั่งยืนได้ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจิ้ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านจิ้ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้วย SWOT Analysis และเพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ตำบลบ้านจิ้ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้วย TOWS Matrix โดยใช้การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ SWOT Analysis และ TOWS Matrix และรูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

วิจัยเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนและวิเคราะห์ศักยภาพตำบลบ้านจิ้ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมที่ 1 การสนทนากลุ่ม

1. ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกบุคคลให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 1 ท่าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน 2 ท่าน ตัวแทนคณะกรรมการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 1 ท่าน ประชาชนจำนวน 7 ท่าน ผู้ประกอบการจำนวน 4 ท่าน จำนวนที่เข้าร่วม 15 ท่าน

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือและไปพบกับบุคคลผู้มาให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม ทำความเข้าใจ และนัดหมาย วันเวลา สถานที่ รวมทั้งแจ้งประเด็นในการสนทนาไว้ล่วงหน้า

3 ประเด็นคำถามในการสนทนา ผู้วิจัยกำหนดตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยเพื่อให้การสนทนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมและครบถ้วน รวมทั้งประเด็นความคิดเห็นหรือข้อเสนออื่นๆ มีลักษณะเป็นประเด็นคำถามปลายเปิดทั่วไป

4 การเตรียมความพร้อมทีมงานในการสนทนากลุ่ม ดำเนินการ ดังนี้

4.1 เตรียมบุคลากรในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้บันทึกการสนทนา (Note taker) และ บุคลากรผู้ช่วย (Assistant) ในการจัดเตรียมสถานที่ บันทึกภาพ เสียง อำนวยความสะดวกอื่นๆให้การสนทนากลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์

4.2 การซักซ้อมการสนทนากลุ่มอย่างเป็นทางการ และซักถามประเด็นที่ยังไม่เข้าใจจนเข้าใจตรงกันจึงยุติ

5. สถานที่จัดสนทนากลุ่ม ได้แก่ ศาลาการเปรียญวัดสองพี่น้อง ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้มีพื้นที่และบรรยากาศเหมาะกับการสนทนา โดยจัดที่นั่งผู้ให้ข้อมูลเป็นรูปวงกลม ผู้บันทึกการสนทนา อยู่นอกวงรูปวงกลม และใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 90 นาที

วิธีการสนทนากลุ่ม ดำเนินการ ดังนี้

1. การเริ่มต้นสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ได้เริ่มต้นด้วยการทักทายผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ พูดคุยเกี่ยวกับภาระหน้าที่โดยทั่วไปเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง จะได้ใจให้ผู้ร่วมการสนทนาได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด

2. การสนทนาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. ผู้ดำเนินการเริ่มสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลเรียงลำดับประเด็นคำถามการสนทนาตามขอบเขตการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4. การสนทนากลุ่มดำเนินการครบทุกประเด็นคำถามตามที่กำหนด คณะทำงานการสนทนากลุ่มได้บันทึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลประเด็นต่างๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอนโดยการจดบันทึกข้อมูล (Take note) จำนวน 2 คน และการบันทึกเสียง (Take record) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และบรรยากาศของการสนทนาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการสนทนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) หรือบุคลากรผู้ช่วย (Assistant) ได้ร่วมซักถามหรือสนทนาในกรณีที่ผู้ดำเนินการสนทนาอาจจะตกหล่นบางประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ผู้ดำเนินการสนทนาสังเกตกิริยาอาการ น้ำเสียง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การใช้ภาษา ท่าทางและสีหน้าแววตา เพื่อรวบรวมข้อสังเกตเหล่านี้ไว้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมหรือชี้นำใดๆในระหว่างการสนทนา

7. การยุติการสนทนากลุ่ม เมื่อการสนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลครบทุกประเด็นคำถามตามที่กำหนดแล้ว ผู้ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนในประเด็นที่คิดว่าตกหล่น หรือคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์อีกครั้ง หลังจากนั้นจึงขอบคุณผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและยุติการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) ดำเนินการ ดังนี้ สุกงศ์ จันทวานิช (2552)

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปเชิงพรรณนาและจำแนกเป็นรายด้าน
2. นำข้อมูลที่สรุปและจำแนกไว้ตามข้อ 1 มาตรวจสอบและวิเคราะห์เนื้อหาเป็นภาพรวมรายด้าน

ตอนที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

โดยการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ขั้นตอนการประชุมปฏิบัติ (Workshop) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลจากการศึกษาบริบทชุมชน และวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มให้กับผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการรับทราบข้อมูล
2. ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมพิจารณาข้อมูลที่นำเสนอและเพิ่มเติมข้อมูลในมุมมองของผู้เข้าร่วมประชุม
4. ผู้เข้าร่วมประชุมนำผลจากขั้นตอนที่ 2 มาจัดทำ TOWS Matrix และสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
5. คณะผู้วิจัยนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการมาสรุปผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์มีหนังสือถึงหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กำหนดหัวข้อการประชุม ประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
3. วางแผนการประชุม เวลา สถานที่ ขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนิน
4. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เอกสาร ข้อมูล
5. จัดเตรียมความพร้อมทีมวิจัย
6. ประสานผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ
7. ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยนำข้อมูล ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 และ เสนอต่อที่ประชุม
8. ผู้เข้าร่วมประชุม สร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยวิธีการ SWOT Analysis และ TOWS Matrix

9. สรุปการประชุมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตาราง SWOT Analysis รวบรวมประเด็นสำคัญของข้อมูลที่ผู้ร่วมสนทนาได้นำเสนอ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมทำ TOWS Matrix โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจิว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านจิว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้วย SWOT Analysis ผลการวิจัย พบว่า สามารถวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตามหลัก SWOT Analysis ได้ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
1) ชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านในด้านประวัติศาสตร์ 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการทำหมี่กรอบการทำข้าวแช่กระยาสารท สไบมอญ และน้ำยาอเนกประสงค์ 3) ชุมชนมีประเพณีอันดีงาม เช่นสงกรานต์มีแห่ทางหงส์ธงตะขาบ เข้าพรรษาสวดมนต์แบบรามัญสวดมนต์กลางบ้าน 4) ชุมชนมีโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวรวมถึง 7 แห่งในตำบลเดียว 5) ชุมชนมีความรักความสามัคคี 6) มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน การทำสไบมอญ	1) ขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) จำนวนนักท่องเที่ยวความหมายของชุมชนมีน้อย 3) วัฒนธรรมบางอย่างหายไป เช่น การทำทางหงส์ธงตะขาบ การปั้นโอ่งสามโคก 4) ไม่มีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน 5) ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ที่ได้รับการรับรองจากราชการ 6) แหล่งท่องเที่ยวบางจุดขาดความสะอาด 7) ไม่มีแผนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 8) ชุมชนไม่มีงบประมาณจากแหล่งภายนอก 9) แหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มี

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Treat)
1) การคมนาคมทางบกสะดวกสบาย 2) หน่วยงานราชการในท้องถิ่นให้ความสำคัญ 3) สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนา	1) ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 2) ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ดีพอจากภาครัฐ 3) ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญเชิงอัตลักษณ์แบบต่อเนื่องกับชุมชน 4) มีขยะตามแม่น้ำที่ไม่ได้เกิดจากคนในชุมชน 5) ไม่มีการโปรโมทหรือมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว 6) ไม่มีภาคีเครือข่าย

2. เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ตำบลบ้านจิ้ง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้วย TOWS Matrix

ผลการวิจัยส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 มาทำการ TOWS Matrix โดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผลการศึกษา พบว่า สามารถจัดทำ SWOT Matrix ได้ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 วิเคราะห์กลยุทธ์ด้วย SWOT Matrix

ปัจจัยภายใน	จุดแข็งของชุมชน (S)	จุดอ่อนของชุมชน (W)
ปัจจัยภายใน	S1 ชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านในด้านประวัติศาสตร์	W1 ขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
	S2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการทำหมี่กรอบการทำข้าวแช่กระยา	W2 จำนวนนักท่องเที่ยวของชุมชนมีน้อย
	สารท สไบมอญ และน้ำยา	W3 วัฒนธรรมบางอย่างหายไป เช่น การทำหางหงส์ธงตะขาบ การปั้นโอ่งสามโคก
	อเนกประสงค์	W4 ไม่มีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน
ปัจจัยภายนอก	S3 ชุมชนมีประเพณีอันดีงามเช่นสงกรานต์มีแห่หางหงส์ธงตะขาบ เข้าพรรษาสวดมนต์แบบ	W5 ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ
	รามัญสวดมนต์กลางบ้าน	W6 แหล่งท่องเที่ยวบางจุดขาดความสะอาดเสียโฉม
	S4 ชุมชนมีโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแหล่ง	

	ท่องเที่ยวรวมถึง 8 แห่งในตำบลเดียว	W7 ไม่มีแผนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
	S5 ชุมชนมีความรักความสามัคคี	W8 ชุมชนไม่มีงบประมาณจากแหล่งภายนอก
	S6 มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน การทำสไบมอญ	W9 แหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มี
โอกาสของชุมชน (O)	กลยุทธ์เชิงรุก SO	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO
O1 การคมนาคมทางบกสะดวกสบาย	S3+ S4 +O1+ O2 +O3 1) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชนนอกชุมชนผ่านสื่อต่าง ๆ	W1+ W2 +W3 +O2 +O3 กลยุทธ์1)จัดอบรมให้ความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) สร้างนักสื่อสารชุมชนทุกช่วงวัย 3) ส่งเสริมฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่หายไป
O2 หน่วยงานราชการในตำบลให้ความสำคัญ	2) ใช้ Influencer ในการประชาสัมพันธ์	4)อนุรักษ์ภูมิปัญญาบรรจุในหลักสูตรการเรียน
O3 สถาบันทางการศึกษาให้ความสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนา	S1+ S2+ S3+ S5+ O2+ O3 1) จัดทำเรื่องเล่าชุมชน 2) จัดทำฐานเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	W5 + O3 +O4 กลยุทธ์ 1) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (สไบมอญ) W6 +O2 1) ประสานขอความร่วมมือกับอบต.ในการทำความสะดวก 2)ปรับปรุงซ่อมแซมจุดท่องเที่ยวบางจุดที่เสื่อมโทรม
ข้อจำกัดของชุมชน (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST	กลยุทธ์เชิงรับ WT
T1 ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	S2 + S3 + S4 + S5 + T1+ T2 +T3+ T5 กลยุทธ์	W8+ T6 กลยุทธ์ 1) จัดหาภาคีเครือข่าย
T2 ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1) เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	
T3 ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญเชิงอัตลักษณ์		
T4 มีขยะตามแม่น้ำที่ไม่ได้เกิดจากคนในชุมชน		
T5 ไม่มีการโปรโมทหรือมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว		
T6 ไม่มีภาคีเครือข่าย		

จากตาราง SWOT Matrix สามารถสรุปกลยุทธ์ที่จะนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก 1) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน นอกชุมชนผ่านสื่อต่าง ๆ 2) ใช้ Influencer ในการประชาสัมพันธ์ 3) จัดทำเรื่องเล่าชุมชน 4) จัดทำฐานเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน กลยุทธ์เชิงแก้ไข 1) จัดอบรมให้ความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) สร้างนักสื่อสารชุมชนทุกช่วงวัย 3) ส่งเสริมฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่หายไป 4) อนุรักษ์ภูมิปัญญาบรรพบุรุษในหลักสูตรการเรียน 5) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (สไบมอญ) 6) ปรับปรุงซ่อมแซมจุดท่องเที่ยวบางจุดที่เสื่อมโทรม 7) ประสานขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการทำความสะอาด 8) อบรมการเขียนขอทุนหน่วยงานภายนอก กลยุทธ์เชิงป้องกัน 1) เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์เชิงรับ 1) จัดหาภาคีเครือข่าย

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กระบวนการสร้างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า จุดแข็งของชุมชนประกอบด้วย 1) ชุมชนมีปราชญ์ชาวบ้านในด้านประวัติศาสตร์ 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการทำหมี่กรอบการทำข้าวแช่กระยาสาธ สไบมอญ และน้ำยาอเนกประสงค์ 3) ชุมชนมีประเพณีอันดีงาม เช่นสงกรานต์มีแห่ทางหงส์องค์ตะขาบ เข้าพรรษาสวดมนต์แบบรามัญ สวดมนต์กลางบ้าน 4) ชุมชนมีโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวรวมถึง 7 แห่งในตำบลเดียว 5) ชุมชนมีความรักความสามัคคี 6) มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน การทำสไบมอญ จุดอ่อนของชุมชนประกอบด้วย 1) ขาดความรู้ความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) จำนวนนักท่องเที่ยวของชุมชนมีน้อย 3) วัฒนธรรมบางอย่างหายไป เช่น การทำทางหงส์องค์ตะขาบ การปั้นโอ่งสามโคก 4) ไม่มีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน 5) ไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ 6) แหล่งท่องเที่ยวบางจุดขาดความสะอาด 7) ไม่มีแผนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 8) ชุมชนไม่มีงบประมาณจากแหล่งภายนอก 9) แหล่งที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มี โอกาสประกอบด้วย 1) การคมนาคมทางบกสะดวกสบาย 2) หน่วยงานราชการในท้องถิ่นให้ความสำคัญ 3) สถาบันทางการศึกษาให้ความสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาอุปสรรคประกอบด้วย 1) ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 2) ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ดีพอจากภาครัฐ 3) ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญเชิงอัตลักษณ์แบบต่อเนื่องกับชุมชน 4) มีขยะตามแม่น้ำที่ไม่ ได้เกิดจากคนในชุมชน 5) ไม่มีการโปรโมทหรือมีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว 6) ไม่มีภาคีเครือข่าย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิภัทร บาลศิริ (2559) เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชนมอญบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ในด้านจุดแข็งของชุมชน คือ 1) ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย 2) ประชาชนและเยาวชนในชุมชน มีน้ำใจและอัธยาศัยไมตรีดีต่อบุคคลทั่วไป ในด้านโอกาส คือ 1) หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานระดับชาติเห็นคุณค่าและส่งเสริมการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมมอญ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) สถาบันการศึกษาทุกระดับ องค์กรเอกชนและสื่อมวลชนตระหนักในคุณค่าและร่วมอนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรมมอญ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภา สังขวรรณ (2560) เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ในด้านของปัญหาและอุปสรรคของกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีผลมาจากขาดปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์โดยไม่มีข้อมูลให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษาและจัดหางบประมาณทำการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีต่อไป

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์เชิงรุก 1) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน 2) จัดทำเรื่องเล่าชุมชน 3) จัดทำฐานเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน กลยุทธ์เชิงแก้ไข 1) จัดอบรมให้ความรู้การ

จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) สร้างนักสื่อสารชุมชนทุกช่วงวัย 3) ส่งเสริมฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่หายไป 4) อนุรักษ์ภูมิปัญญาบรรพบุรุษในหลักสูตรการเรียน 5) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (สไบมอญ) 6) ปรับปรุงซ่อมแซมจุดท่องเที่ยวบางจุดที่เสื่อมโทรม 7) ประสานขอความร่วมมือกับอบต.ในการทำความสะดวก 8) อบรมการเขียนขอทุนหน่วยงานภายนอก กลยุทธ์เชิงป้องกัน 1) เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์เชิงรับ 1) จัดหาภาคีเครือข่าย 2) จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรวิทย์ วิชาสวัสดิ์ (2562) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนโบราณบ้านเชียงเหียน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรมีการวางแผนพัฒนาให้เชื่อมโยงการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน และควรมีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นทีมกลางทำหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธรและ ภาคภูมิ ภัควิภาส (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าเพื่อความยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าอย่างยั่งยืนควรมุ่งเน้น การให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อผลผลิตของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การตลาดควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และสร้างผลิตภัณฑ์ต้องมีอัตลักษณ์ ความโดดเด่นและสื่อถึงการสืบสานวัฒนธรรมชนเผ่าและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจนจิรา อักษรพิมพ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืนในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืนในจังหวัดนครราชสีมาตามกรอบของรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ มิติด้านสังคม วัฒนธรรม มิติด้านเศรษฐกิจ และ มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้กับชุมชน

หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับควรส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน และเป็นการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ควรมีการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการต่อยอดการพัฒนางานวิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. ควรมีการต่อยอดพัฒนางานวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว.(2561).แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561 – 2564 ของกรมการท่องเที่ยว.

กรุงเทพฯ : วีไอพี ก๊อปปี้ปรินท์.

กลุ่มวิชาการและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว .(2560). คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

เจนจิรา อักษรพิมพ์. (2560). กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืนในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 12(3),141 – 154.

นิธิภัทร บาลศิริ. (2559).การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ชุมชนมอญบางกระดี่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์. 18 (1), 31 - 50

รัฐนันท์ พงศ์วิทธิธรร และ ภาคภูมิ ภัควิภาส. (2556). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าเพื่อความยั่งยืน. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน. 6 (1),42 – 60.

วชิรวิทย์ วิสาสวัสดิ์. (2562). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

โบราณบ้านเชียงเหียน จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ.15(2), 21 – 34.

สมจินต์ ชาญกระปี่ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2560). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี. Veridian E-Journal, 10(2),2410-2425.

สุพัฒน์ แก้วจันทร์. (2565). กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืน. วารสาร มจร. เลย์ปริทัศน์. 3 (1),70 - 77

สุภา สังขวรรณ. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 4(1),1-9.

สุภางค์ จันทวานิช. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ankomah, P., & Larson, T. (2000). *Educational Tourism: A Strategy to Sustainable Tourism*

Development in Sub-Saharan Africa. Retire June 21, 2021, from:

<https://www.researchgate.net/publication/242276652>.